

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Distinctio decima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

sum diuinarum, illa no pertinet ad eandem Hierarchia que non possunt eode modo diuinas illuminationes recipere, sicut illa ciuitates non spectant ad eundem principatum que non subsunt eode modo, & secundum easdem leges, & consuetudines gubernationu principis. Sed angeli & homines no possunt eode modo recipere diuinas illuminationes, ergo &c. Maior patet, & minor probatur. Nam angeli recipiunt diuinas illuminationes in intelligibili puritate, homines vero sub similitudinibus rerum sensibiliu, vt patet in sacramentis ecclesie & figuris scripture. Vnde Dionys. i. cap. ccl. Hierar. dicit quod impossibile est nobis superlucere diuinum radium, nisi varietate sacroru velaminum circumuelatum, igitur &c.

7 A D Primum argumentum dicendum, quod ordo quandoq; dicitur habitudinem diuersarum personarum in eodem officio: & sic est pars Hierar. nec predicatur de ipsa. Alii vero dicunt habitudinem diuersorum officiorum adinuicem, & sic est idem quod ordinatio. Et est superius ad Hierar. Et predicatur de ipsa.

8 Ad aliud dicendum qd illud quod no est vnu per se, sed solum ratione ordinis potest notificari per res diuersorum generum: talis est Hierar. ideo &c.

QVÆSTIO SECVNDA.

Vtrum homines assumantur ad ordines angelorum.

Tho. i. q. 103. ar. 3.

Secundo queritur, vtrum homines assumantur ad ordines angelorum. Videretur quod non, quia quicumque differunt in Hierarchia, differunt in ordine. Sed homines & angeli differunt in Hierarchia (vt prius probatum est) ergo &c.

2 Item plus distat natura hominum a natura angelorum quam natura vnus angeli a natura alterius. Sed angelus inferioris ordinis nunquam assumitur ad ordinem superioris, ergo &c.

3 IN CONTRARIVM est quod dicit Grego. & habetur in litera.

4 Item Matth. 22. promittitur hominibus quod erunt sicut sancti angeli dei in celis.

5 RESPON SIO. Homines assumi ad ordines angelorum potest intelligi dupliciter. Vno modo quantum ad aequalitate officii. Alio modo quantum ad aequalitate premissi. Primo modo nunq; assumuntur homines ad ordines angeloru, quia actus & officia ordinum sunt purgare, illuminare, perficere, custodire & nuntiare, hoc autem non conuenit sanctis post resurrectione, nec modo conuenit animabus beatorum secundum communem legem, licet aliqui ex diuina dispensatione quandoq; reuelauerint, & nunciauerint aliqua viuientibus, sed priuilegia paucorum non faciunt legem communem, ideo &c. Causa autem huius est forte, quia actus & officia ordinum angelorum circa nos competat eis secundum gradum nature simul & gratie quam habent inter nos & Deum, vt declarabitur infra dist. 11.

6 Si vero intelligatur de aequalitate premissi dicendum quod non omnes homines beati assumuntur ad equalitatem talem (puta pueri baptizati morientes anteq; habeant usum libe. arb.) Cuius ratio est, quia plus potest gratia cum actu meritorio q; gratia sola. Sed pueri decedentibus post baptismum ante usum libe. arb. dabitur gloria propter solam gratiam qua in baptismo receperunt. Angelis autem no redditur gloria pro gratia cum actu meritorio, quia sua beatitudine meruerit, vt dictu fuit prius, ergo amplior gloria est in quolibet angelo q; in pueris baptizatis decedentibus anteq; meruerint aliquid per actum propriu. Item secundum Magistrum Sent. & alios doctores angelis data est gratia secundum proportionem suorum naturalium, credibile etia est quod pueris in baptismo secundum comunem legem deur gratia secundum proportionem naturalium, quia ex parte eorum non est aliqua differentia, sed est aequalis capacitas nature. Cum igitur natura angelica excedat humanam, videtur quod gratia data angelis in sua creatioe excedat gratia que comunitur datur pueris in baptismo, propter quod habendo respectu ad solam gratiam adhuc videtur qd pueri morientes non pertingat ad equalem gloriam cum minimo angelo. Nec istud est contra dictu beati Greg. quia ipse no

a. d. 17. q. 3
1107. 9.

dicit qd omnes homines ascendent ad aliquem de ordinibus angelorum, sed quod ad singulos ordines angeloru aliqui de hominibus assumuntur, quod est verum de illis qui propriis meritis talem gradum sibi acquisiuerunt, iuxta quod est intelligendum qd nullus homo per vnicum actum meritoriu potest sibi acquirere talem gradum qualem quilibet angelus obtinuit per vnicum meritoriu, quia supposita equali gratia quantitas meriti attenditur secundum quantitatem intentionis actus voluntatis per maiorem bonitatem & detestationem mali. Sed ista intentio fuit maior in angelo in quo fuit secundum totum contactum suae nature, vt dictu fuit primo lib. dist. 17. q. 3. qd potest esse in homine qui est inferioris nature, & in quo appetitus sensitius retrahit a bono appetitum rationalem, ergo vt videtur homo per vnicum actum non potest mereri tantum quantum meruit angelus, Nec per consequens habet eundem gradum premissi sicut angelus, propter quod oportet qd hoies peruenientes ad aequalitate premissi cum angelis mereamur hoc per plures actus ex quoru multiplicatioe augetur in eis gratia, & meritu amplioris glorie. Et in tantu possunt multiplicari in hominibus actus meritorii qd possunt no solum attingere aequalitate premissi cum angelis, sed su perexcedere, sicut tenet ecclesia de B. Virgine. De Christo autem non est dubiu quin sit beatorum omnium angelo, & fuit ab instanti suae conceptionis qui non accepit spiritum ad mensuram, exponendo vt alibi expositum est.

7 A D primum argumentum patet solutio, procedit enim de aequalitate officioru secundum quam actus Hierar. attenduntur, & secundum que angeli in ordinibus Hierar. collocantur.

8 Ad secundum dicendum, quod angelus inferioris ordinis nunquam eleuatur ad superiorem ordinem nec quantum ad officium, nec quantum ad premissum. Quia gradus officiorum sunt in beatis proportionabiliter ad gradus naturam que non mutantur, & gradus premissorum secundum gradum precedentium meritorum qui in angelis no augetur, nec ex parte gratie que est radix merendi, nec ex multiplicatione actuum, secus autem est de merito hominis, vt dictum est.

Sententia huius distinctionis. X. in generali & speciali.

Hoc etiam inuestigandum est. Superius determinauit Magister distinctionem angelorum quantum ad ordines. Hic vero determinat de eis quantum ad officia digniora que sunt assistere, & ministrare. Secundo quantum ad officia inferiora sicut est custodire. Secunda incipit in principio. 2. dist. Illud quoq; sciendum est. Prima diuiditur in tres. Primo mouet questionem suam & tangit circa eam vnam opinionem. Secundo tangit aliam. Tertio tertiam. Secunda ibi, quibus obicitur. Tertia ibi, alijs vero dicunt. Secunda istarum diuiditur in tres. Primo tangit opinionem. Secundo mouet contra eam obiectio nem & soluit. Tertio docet secundum eam respondere ad contrariam. Secunda ibi, hic oritur questio. Tertia ibi, que autem omnes angelos. Hac est sententia lectionis in generali.

2 IN speciali vero sic procedit, & proponit primo inquirendo vtrum omnes angeli ad exteriora nuncianda mittantur. Et dicunt quidam quod non omnes mittuntur, quia superiores semper Deo assistunt. Et hoc confirmat autoritatibus. Postea ponit secundam opinionem dicentium omnes angelos mitti, quia Seraphim missus legitur ad Esa. Et ipse filius Dei ad nos missus est. Et hanc opinionem confirmat autoritate Apostoli. Postea obicit contra hoc. Si enim omnes mittuntur, ergo debent dici angeli. Et respondet qd angeli proprie dicuntur qui ex officio & sepius mittuntur. Alij vero rarius mittuntur qui cum mittuntur angeloru nomen suscipiunt, secundum illud qui facis angelos tuos &c. Ad hoc incidenter ad huius confirmationem determinat de nominibus quorundam spirituum. Et dicit quod secundum istos Michael, Gabriel, Raphael, de superiori ordine sunt, vnde sunt nomina spirituum quorum nominum interpretatione tangit. Alij tamē dicunt quod nomina sunt propria officiorum, vnde quia Raphael interpretatur medicina dei quilibet qui ad medendum mittitur potest dici Raphael, & similitere

1. d. 17. q. 3

ter in aliis. Subdit etiam huius simile in dæmonibus in quibus quædam nomina sunt non vni tantum, sed pluribus cōuenientia, vt nomen diabolus, nomen Belial, quorum nominū interpretatiōne tangit in litera. Postea secundū istam opiniōem soluit auctoritates contrarias dicens quod si periores dicuntur assistere, quia raro mittuntur: & tamen licet mittantur non propter hoc recedunt ab ipsa diuina essentia, sed eius contemplatiōi semper assistunt, quod etiā faciunt qui saepe mittuntur. Et postea tangit aliam opiniōem dicentium tres ordines superiores semper assistere & nunquā mitti ad exteriora. Inferiores tantū mitti, medios verō ordines dicuntur & assistere, & mitti, prout tamē mitti accipiunt in quantum superiores medios illumināt, & mediū inferiores illuminant sic, quia superiores mediis nuntiant, & mediū infimis: ideo superiores dicuntur angeli. De illo autem qui fuit missus ad Esaiam dicit quod iste non fuit propriē Seraphin, sed quia ad incendium peccati Esaiæ veniebat, Seraphin nomen accepit. Et in hoc ter. &c.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum omnes angeli mittantur.

Thom. 1. q. 112. ar. 2.

Circa decimam distinctiōnem quarantur duo. Primum est vtrum omnes angeli mittantur in ministerium. Secundum est an omnes assistant. Ad primum sic procedit. Et videtur quod omnes regulariter mittantur quia si non omnes mitterentur, sed tamen inferiores, cum quilibet habeat inferiorē se excepto vltimo pro eo quod omnes angeli sunt inæquales, nullus mitteretur nisi vnus qui est omnium vltimus, hoc est autem inconueniens, ergo &c.

2. Itē personæ diuinæ sunt nobiliores quibuscumque angelis, sed personæ diuinæ mittuntur (vt filius & spiritus sanctus sicut patet ex primo libro) ergo &c.

3. IN CONTRARIUM est quod dicit Grego. & habetur in litera, quod superiora agmina ab intinens nunquam recedunt quoniam ea quæ præminent vsum exterioris officii nunquam habent.

4. **RESPONSIO.** Sicut missio personæ diuinæ est eius processio ad sanctificandam creaturā vt dictū fuit lib. 1. d. 15. q. 2. Sic angelus dicitur mitti cum ex imperio diuino aliquid circa nos facit, vel nuntiando, vel reuelando, vel aliquid huiusmodi operando. Est autē vna opinio quod ad hoc faciendum mittuntur omnes angeli, sed inferiores frequētius, & quasi ex officio, superiores verō rarius & quasi ex dispensatione, quā opiniōem recitat Magister & tenet in litera. Confirmatur autē tali ratione, ex ordine diuinitus instituto inferiora administrantur per superiora tā in corporalibus quā in spiritualibus, sed non obstante quod in corporalibus inferiora administrantur per superiora regulariter, & secundum cursum nature, tamen hic ordo quandoque præmittitur ex diuina dispensatione, sicut in suscitatiōe Lazari, & illuminatione cæci nati, quæ non sunt facta mediante actione corporum cœlestium, ergo similiter quāuis in spiritualibus illuminationes diuinæ non veniant regulariter ad nos nisi mediante angelis qui sunt mediū inter nos & deum nec a superioribus nisi per medios & infimos, tamen ex diuina dispensatione contingit quādoque hunc ordinem præmitti propter excellentiam mysterii quod annuntiant, sicut fortē fuit de annuntiatione conceptionis Christi. Creditur enim Gabriel fuisse de supremis angelis, non de mediis, aut infimis.

5. Huius autem opiniōi obuiant aliqui sic, ordo nature non legitur prætermittitur nisi propter ordinem gratiæ qui est superior. Resuscitatio enim Lazari, & illuminatio cæci nati, & alia miracula in quibus ordo nature legitur prætermittitur, fuerunt quasi quædam argumenta probantia fidem. Ordo autem gratiæ non habet superiorē ordinē propter quē præmitti debeat, nunquā igitur prætermittitur. Cum igitur ordo angelicus sit secundū dona gratiæ, prætermitti nunquā debuit. Et adhuc si prætermittitur hoc esset frustra quia a nobis percipi non posset, neque enim angelos nouimus vt sciamus de illo qui aliquid nuntiat si est supremus, medius, an infimus.

6. Qui autem mittantur sic scitur secundum istos, dicunt enim quod proprietates angelorum ex eorum nominibus manifestantur (vt dicit Dion. 7. cap. cœl. Hierar.) Et

ideo angeli illorum ordinum ad exterius ministerium mittuntur ex quorum nominibus aliqua executio datur intelligit. In nomine autem dominationum non importatur aliqua executio, sed sola dispositio & imperiū de exequendis. Sed in nominibus inferiorum ordinum intelligitur aliqua executio. Nam angeli & archangeli dicuntur per respectum ad operationem, potestas enim est principium transmutandi alterum, virtus verō est vltimum de potentia respectu operis vt dicitur. 1. cœl. & mundi. Principis etiā est vt dicit Greg. inter alios operantes priorem existere, propter quod dicitur quod ad hos quinq; ordines pertinet ad exterius ministerium mitti, non autem ad quatuor superiores.

7. Qui vellet primam opiniōem tenere quæ est satis rationalis, habet obuiationes non viderentur cogere, quia secundū istos ordo nature prætermitti dicitur quandoque propter ordinem gratiæ, sed quod angeli nos custodiant, vel quod nobis aliqua nuntient magis competit eis ex ordine nature (quo sunt mediū inter nos & deum) quæ ex ordine gratiæ vt ipsimet dicunt, quia animabus sanctorum quæ ad æqualitatem angelorum quantum ad gratiam & gloriam perueniunt, hæc non competit secundū legē cōmunitatem, ergo hic ordo intermitteri potest si hoc cōpetit ordini gratiæ, cōpetit autē vt sicut infima nuntiantur per infimos, sic nuntientur maiora per medios, & suprema per supremos, quod etiam ipsi dicunt quantum ad aliquid. si quod superiores mittuntur ad altiora ministeria, inferiores verō ad inferiora. Est etiam aliqua vtilitas huius missionis non quidem vt sciamus de angelo qui nuntiat si est supremus, medius, an infimus, sicut arguebatur, sed vt ministeria gratiæ congruentius & ordinarius expleantur, neque enim decet regē magna per infimos nuntiare. Item cum omnes ordines, qui sunt sub dominationibus mittantur in ministerium (vt ipsi dicunt) clarum est quod cum virtutes, potestates, principatus, vel archangeli mittuntur, prædictus ordo intermitteretur. Nam inter nos & virtutes sunt mediū quatuor ordines qui intermittuntur, cum virtutes circa nos aliquid faciunt & sic est de aliis vltiq; ad angelos suo modo.

8. Item licet Christus secundum humanam naturam fuerit minor angelis in gradu nature, fuit tamen maior in donis gratiæ, maxime quantum ad gratiā vniōis secundum quā est dñs angelorum, & quantum ad gloriā fruitionis quæ in instanti suæ cōceptionis plenissime habuit, quid igitur indignum est si angelus qui ad Christum dominū angelorum tempore passionis missus fuit (vt dicitur Luc. 22.) fuit de supremis, congruentius enim hoc videtur quam quod fuerit de mediis vel infimis.

9. Ad primum argumentum dicendum quod angeli quinq; inferiorum ordinum mittuntur regulariter maiores quidem ad maiora, inferiores verō & minores ad minora. Sed angeli quatuor superiorum ordinum non mittuntur nisi raro & dispensatiue.

10. Ad secundū dicendum quod non est simile de personis diuinis, & superioribus angelis, quāuis personæ diuinæ sint excellentiores, quia effectus secundum quos dicuntur mitti personæ diuinæ non possunt esse a creatura. Sed omnia ministeria angelorum regulariter possunt per omnes inferiores angelos quinq; ordinum expleri.

11. Ad auctoritatem Greg. dicitur quod intelligenda est regulariter, dispensatiue tamē quandoque sit contrarium.

QVÆSTIO SECUNDA.

Vtrum omnes angeli assistant.

Thom. 1. q. 112. ar. 3.

Ad secundum sic proceditur. Et videtur quod omnes angeli assistant, quia omnes sunt ministrantes vel assistentes, sed omnes ministrantes sunt assistentes, ergo omnes simpliciter assistunt. Probatio mi. Raphael enim qui fuit missus in ministeriū Tobie, dicit Tobie. 21. Ego sum vnus ex septem qui astamus &c. Et eadē ratio est de aliis in ministerium missis, ergo &c.

2. IN CONTRARIUM est, quia scriptura videtur distinguere inter assistentes & ministrantes. Dan. 7. Milia milium ministrabant ei, & decies milies centena milia assistebant ei.

3. R. E.

3 **RESPONSO.** Assistere Deo aut est cernere Deum presentem, quomodo assistunt regi omnes in quorum presentia rex est, aut est scire eius mentem quomodo assistunt regi soli secretarii. Primo modo omnes angeli assistunt deo, quia beatitudo consistit essentialiter, vel saltem requirit necessario actum intellectus sed actus intellectus non est sine presentia obiecti, ergo omnes beati cernunt deum (qui est suae beatitudinis obiectum) essentialiter presentem.

4 Si secundo modo accipiatur assistere deo, scire mentem eius, aut accipitur generaliter. Et sic adhuc omnes angeli beati assistunt, quia de ministeriis quae a deo reuelantur nihil scit vnus quod nesciat alius. Sicut enim agentia corporalia bonitate qua a deo receperunt aliis comunicant quantum possibile est. Sic & multo magis sancti angeli qui sunt in plenissima participatione bonitatis diuinae, quae quid a deo percipiunt subiectis impertuntur: vnde Dion. 15. celestis Hierar. dicit quod vnaquaeque celestis essentia intelligentia sibi a superiori datam inferiori comunicat. Si vero accipiatur assistere deo magis specialiter, scilicet pro eo quod est scire eius mentem immediate sic non omnes angeli beati assistunt: sed illi soli qui immediate a deo illi minantur. Et secundum hoc ordo dominationum non esset de assistentibus: cum pertineat ad secundam Hierarchiam. Angeli autem secundae Hierarchiae illuminantur ab angelis primae Hierarchiae secundum Dion. 8. cap. celestis Hierarchiae. Et ideo forte melius est quod dicitur quod omnes assistunt. Sed horum quidam assistunt & ministrant regulariter, alii vero non, sed solum assistunt: & sic intelligenda est distinctio scripturae.

5 **A D** Argumentum patet solutio ex dictis, Sententia distinctionis vnde dicitur in Generali & Speciali.

ILLUD quoque sciendum. Superius determinauit Magister de officiis angelorum dignioribus, hic determinat de officio inferiori quod est custodire. Et diuiditur in duas partes. Primo determinat de ipso officio. Secundo de effectu officii consequente. Secunda ibi, praeter ea illud considerari oportet. Prima diuiditur in duas. Primo proponit suum intentum. Secundo mouet quandam quaestionem & ipsam pertractando determinat. Secunda ibi, solet etiam quaeri. Secunda principalis in qua determinat effectu consequente diuiditur in tres. Primo mouet quaestionem & tangit circa eam opi. Secundo tangit aliam opinionem. Tertio eligit alteram istarum, & autoritates quae obuiare videntur, exponit. Secunda ibi, Alij autem dicunt. Tertia ibi, Illud vero quod aliq. Prima istarum diuiditur in tres. Primo tangit opinionem. Secundo opi. confirmationem. Tertio circa illam mouet quaestionem & soluit. Secunda ibi, & quod angeli proficiant. Tertia, his autem contradicere. Haec est sententia & diuisio litterae in generali.

2 **I**N speciali sic procedit Magister. Primo ponit quod vnaquaeque anima habet vnum angelum bonum ad custodiam sui deputatum, & malum ad sui exercitium. Quod autoritatibus confirmat. Postea quaerit, vtrum quilibet homo habeat vnum angelum custodem suum, aut an vnus angelus plures custodiat. Et opponit ad hoc, dicens quod non videtur vnus bonus angelus vnus tantum esse custos. Quia cum boni homines & electi sint tot quot angeli boni, non potest esse quod boni homines & mali singuli habeant singulos angelos bonos ad sui custodiam. Item cum tot sint electi quot angeli boni, & angeli boni plures sint quam mali, pluresque sint homines mali quam boni, consequens est plures esse homines quam mali sint angeli, & plures esse homines quam sint boni vel mali angeli. Ex quo concluditur vnum bonum angelum plures custodire sicut vni homini committitur custodia multorum, & vnum malum angelum pluribus deputatum ad exercitium siue eodem tempore, siue in diuersis, quod dicit propter hoc, quia forte verum est ut quidam dicunt, quod omnes homines existentes in hac vita eodem tempore habeant singulos angelos ad custodiam, vel ad exercitium deputatos. Postea quaerit, vtrum boni angeli in merito, vel in praemio proficiant. Tangit etiam circa hoc opinionem quorundam ponentium quod mereantur propter obsequium quod nobis impendunt, & sic proficiunt in merito & proficiunt in praemio, scilicet in cognitione & dilectione Dei, quia magis

ac magis ipsum cognoscunt, & diligunt. Postea probat quod in cognitione proficiant ipsi angeli, per hoc enim plenè cognouerunt ministerium incarnationis vsque post passionem, & Apostolorum praedicationem. Postea obicit in contrarium per autoritatem Aug. Sed Magister exponit sic & determinat quod angeli maiores praesueverunt incarnatione antequam fieret, non tamè perfectè. Minores vero non cognouerunt nisi postquam facta est. Ex quo concluditur quod in vtroque profecerunt, & proficiunt vsque ad diem iudicii. Postea ponit aliorum opinionem dicens quod quidam dicunt quod in cognitione rerum exteriorum. Vterius approbat praedictam opinionem, & quia quaedam auctoritates videntur contra quae dicunt angelos omnia scire, exponit eas, & patet expositio in littera.

QVAESTIO PRIMA.

Verum quilibet homo ab initio suae natiuitatis vsque ad terminum vitae suae habeat angelum ad suam custodiam deputatum.

Thom. 1. q. 113. ar. 4. 5. 6.

Circa distinctionem istam quaeritur de tribus principiis. Primum est de custodia hominum per angelos. Secundum est de locutione angelorum. Tertium est de illuminatione vnus angeli per alterum. Quantum ad primum quaeritur, vtrum quilibet homo ab initio suae natiuitatis vsque ad terminum vitae suae habeat angelum ad suam custodiam deputatum. Et arguitur quod non. Quia vbi est fortior custos, infirmior superfluit, sed homines custodiuntur a deo qui est potentissimus, ergo superflui haberent angelum custodem.

2 Item custodia angelorum circa homines est vt per eos dirigantur homines ad salutem secundum illud quod dicit Apostolus ad Heb. 1. Omnes sunt administratorij spiritus propter eos qui haereditatem capiunt salutis, sed homines non sunt capaces salutis antequam sint baptizati, ergo ante baptismum non habent custodiam angelorum.

3 Item Christus fuit beatus ab instanti suae conceptionis. Sed beati non custodiuntur ab angelis, ergo Christus non habuit angelum custodem.

4 **I**N CONTRARIUM est quod dicitur in psal. Angelus meus mandauit de te vt custodiaret te in omnibus viis tuis.

5 Item Hiero. super illud Mat. 18. Angeli eorum in caelis semper vident faciem patris, dicit magna est dignitas animarum vt vnaquaeque habeat ab exordio natiuitatis angelum ad sui custodiam deputatum.

6 **RESPONSO.** Ista quaestio duo implicat. Primum est de custodia hominum per angelos. Secundum est de tempore quo praedicta custodia incipit.

7 Quantum ad primum rationabiliter ponitur quod homines custodiuntur per angelos bonos, quia secundum Dion. lex diuinitatis est quod inferiora reducatur ad suprema per media. Sed angeli sunt mediij inter deum & homines, & ideo rationabile est quod homines reducatur in deum in cuius cognitione & dilectione eorum beatitudo consistit per ministerium seu adiutorium angelorum: hoc autem ministerium seu adiutorium consistit in instigatione ad bonum quod fit inuisibiliter per angelos dum illuminant homines ad bene agendum, & in repressione malorum angelorum ne noceant hominibus quantum vellent siue tenendo siue corporaliter assistendo.

8 Quantum ad secundum tenetur communiter, quod angeli deputantur ad custodiam hominum a tempore natiuitatis vsque ad horam mortis inclusiuè, & rationabiliter, quia constituti in via periculosa indigent custodia, sed homines ab hora natiuitatis vsque ad horam mortis sunt constituti in via redenda ad patriam, in qua quidem via multa pericula eis imminet, tam ab interiori quam ab exteriori, secundum illud Psalmistae, In via hac qua ambulabam absconderunt mihi. quando autem peruenerunt ad terminum per mortem sunt extra omne periculum, si sint boni, vel irreparabiliter perierunt, si sint mali: & ideo homines a natiuitate vsque ad mortem indigent angelorum custodia, & non prius, nec postea. Nisi forte diceretur quod pueri postquam in materno utero animati sunt

indi